

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінар №1

Тема: Культура давніх східних слов'ян та Київської Русі

План

1. Господарство і матеріальна культура давніх слов'ян:
 - основні види господарської діяльності;
 - поселення, житло, ремесла.
2. Мова і початок слов'янської писемності:
 - піктографічне письмо;
 - складове письмо;
 - звукове письмо;
 - глаголиця і кирилиця.
3. Міфологія східних слов'ян та її значення для розвитку духовної культури.
4. Театральне мистецтво Київської Русі.

Реферати, повідомлення

1. Проблема етногенезу стародавніх слов'ян: основні наукові теорії і гіпотези (на основі монографії: Культура і побут населення України / В.І.Наулко, Л.Ф.Артюх, В.Ф.Горленко та ін. – К., 1993).
2. Роль Кирила і Мефодія у створенні слов'янської писемності.

Література

1. Байбурова Р. Как появилась письменность у древних славян // Наука и жизнь. – 2002. – №5.
2. Банакурский А.Г. Украинский фольклорный театр: от истоков до народной драмы. – Одесса, 1994.
3. Бойко О.Д. Історія України: запитання і відповіді. – К., 1997.
4. Виклади давньослов'янських легенд або міфологія / Уклад. Я.Головацький. – К., 1991.
5. Історія української культури: Наукове видання у 5 т. – К., 2001. – Т. 1.

6. Костомаров М. Слов'янська міфологія // Хроніка 2000. Наш край. 1992. – Вип. 1, 2; 1993. – Вип. 1-2.
7. Культура і побут населення України: Навч. посібник / В.І.Наулко, Л.Ф.Артеюх, В.Ф.Горленко та ін. – К., 1993.
8. Міфи України. – К., 2006.
9. Моця О., Ричка В. Київська Русь: від язичництва до християнства. – К., 1996.
10. Новий довідник: Історія України. – К., 2005.
11. Попович Я. Мировоззрение древних славян. – К., 1985.
12. Півторах Г. Українці: звідки ми і наша мова. – К., 1993.
13. Рыбаков Б.А. Из истории культуры Древней Руси. – М., 1984.
14. Толочко П.П. Київська Русь. – К., 1996.
15. Українські традиції / Упорядкування О.В.Ковалевського. – Харків, 2003.

Семінар №2

Тема: Культура середньовічних кочівників України

План

1. Культура неслов'янських народів України IV-VIII ст. (печеніги, торки, половці).
2. Релігія та монументальна скульптура кочівників.
3. Побут та прикладне мистецтво.
4. Військове мистецтво кочівників.
5. Перехрестя культур кочівників і давніх східних слов'ян та вплив цього фактора на формування нових культурних традицій.

Реферати, повідомлення

1. Крим (Таврика) в епоху середньовіччя (V-XV ст.).
2. Культура міського і сільського населення ранньосередньовічної Таврики.
3. Архітектура, мозаїки та монументальний живопис середньовічного Криму (Таврики).

Література

1. Археологія УССР: В 5 т. – К., 1986.
2. Археология Украинской ССР: – В 3 т. – К., 1986.
3. Баранов И.А. Таврика в эпоху раннего средневековья // Мыц В.А. Укрепления Таврики X-XV вв. – К., 1991.
4. Гераськова Л.С. Скульптура середньовічних кочовиків степів східної Європи. – К., 1991.

5. Історія української культури: У 5 т. – К., 2001-2005. Т. 1.
6. Крисаченко В.С. Українознавство: Хрестоматія – посібник: У 2 кн. – К., 1996.
7. Мифы народов мира. – М., 1982.
8. Плетнева С.А. Кочевники средневековья. – М., 1982.
9. Рычка В. Хазары и Киевская Русь: между ними была не только вражда // День. – 1997. – №60.
10. Удовиченко О.І. Деякі зауваження щодо образу жінки у половецькій монументальній скульптурі (з приводу знахідки двох стел у Приазов'ї) // Археологія та етнологія Східної Європи: матеріали і дослідження: 36. наукових праць. – Т. 3. – Одеса, 2002. – С. 175-176.

Семінар №3

**Тема: Виникнення та розвиток друкарства в Україні
у другій половині XVI – XVII ст.**

План

1. Львівська друкарня Івана Федорова.
2. Видавнича діяльність князя Острозького.
3. Друкарні Львівського братства та Києво-Печерської лаври.
4. Друкарство на Україні у другій чверті XVII ст.

Реферати, повідомлення

1. Життя і творча діяльність Івана Федорова.
2. Традиції книгописання в Україні (XI-XVI ст.)
3. Унікальна рукописна пам'ятка XVI ст. Пересопницьке Євангеліє.

Література

1. Білоус Г., Супрун Т. Пересопницьке Євангеліє – перлина рукописного книжкового мистецтва // Наукові праці національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського. – Вип. 3. – К., 2003.
2. Запаско Я., Ісаєвич Я. Пам'ятки книжного мистецтва: каталог стародруків, виданих на Україні: В 2 кн. – Львів, 1981.
3. Ісаєвич Я. Літературна спадщина Івана Федорова. – Львів, 1989.
4. Ісаєвич Я.Д. Першодрукар Іван Федоров і виникнення друкарства на Україні. – Львів, 1983.
5. Ісаєвич Я.Д. Преемники первопечатника. – М., 1984.
6. Історія України в особах: Навчальний посібник. – Ч. 2. – Миколаїв, 1993.

7. Історія української культури: У 5 т. – К., 2001. – Т. 2.
8. Котляр М., Кульчицький С. Шляхами віків: Довідник з історії України. – К., 1993.
9. Кравченко В. Соратник першодрукаря // Жовтень. – 1985. – №4.
10. Першодрукар Іван Федоров та його послідовники на Україні: 36 документів. – К., 1975.
11. Українська та зарубіжна культура: Навч. посібник / Дециньський Л.Є., Денисов Я.Я., Скалецький М.П. та ін. – Львів, 2005.

Семинар №4

Тема: Видатні постаті української культури XIX-XX ст.

План

1. Т.Г.Шевченко – основоположник критичного реалізму в українській літературі, живописі і графіці.
2. М.Шашкевич, І.Вагілевич, Я.Головацький – зачинателі національного духовного відродження Галичини.
3. Характерні риси музичної творчості М.Вербицького, М.Лисенка, С.Гулака-Артемовського, П.Сокальського, М.Леонтовича.
4. Золоті голоси України – С.Крушельницька, А.Солов'яненко, Є.Мірошніченко, Н.Матвієнко.
5. Духовні джерела України в творчості сучасних художників І.Марчука та П.Басинця.

Реферати, повідомлення

1. Корифеї українського професійного театру: М.Старицький, М.Кропивницький, І.Карпенко-Карий, П.Саксаганський, М.Садовський, М.Заньковецька.
2. Новатори образотворчого мистецтва кінця XIX – початку XX ст.: К.Трутовський, М.Пимоненко, О.Мурашко, С.Васильківський.
3. Репресоване, розстріляне та знищене відродження: Л.Курбас, М.Хвильовий, В.Стус, В.Симоненко.
4. Фундатори та сподвижники українського кіномистецтва – О.Довженко, І.Кавалерідзе, М.Донської, С.Параджанов, Ю.Ілленко.

Література

1. Жаборотюк А. Мистецтво живопису і графіки в першій половині і середині XIX ст. – К., 1988.

2. Жаборолюк А. Український живопис останньої третини ХІХ – початку ХХ ст. – К., 1990.
3. Історія української культури: В 5 т. – К., 2001-2003. – Т. 4-5.
4. Історія української культури. – Миколаїв, 1996.
5. Історія української музики: В 6 т. – К., 1990.
6. Колесник І.І. Українська історіографія (ХVІІІ – початок ХХ ст.). – К., 2000.
7. Корифеї українського театру. – К., 1982.
8. Кошиць О. Про українську пісню і музику. – К., 1993.
9. Красильников О. Історія українського театру ХХ століття. – К., 1999.
10. Лобановський Б.Б., Говдя П.І. Українське мистецтво другої половини ХІХ – початку ХХ ст. – К., 1993.
11. Мала енциклопедія етнології / Редкол.: Ю.І.Римаренко (відп. ред.) та ін. – К., 1996 – С. 820-910.
12. Магійко О. Постаті „України духовної” // Укр. культура. – 1999. – №8-9.
13. Митці України: Енциклопедичний довідник / За ред. А.В.Кудрицького. – 1992.
14. Нариси історії української інтелігенції: У 3 т. – К., 1994.
15. Петраш О. Руська трійця. – К., 1987.
16. Подольська Є.А., Лихвар В.Д., Погорілий Д.Є. Кредитно-модульний курс культурології: Навч. посібник. – К., 2006.
17. “Руська трійця” в історії суспільно-політичного руху і культури України. – К., 1987.
18. Тарахан-Берега З. Шевченко – художник. – К., 1985.
19. Томенко М. Теорія українського кохання. – К., 2005.
20. Українська та зарубіжна культура / За ред. Л.Є.Дешинського. – Львів, 2002.
21. Художня культура України: Навч. посіб. / За заг. ред. Л.М.Масола. – К., 2006.
22. Шейко В.М., Тишевська Л.Г. Історія української культури: Навч. посібник. – К., 2006.

Семінар № 5

Тема: Культура української діаспори

План

1. З історії української еміграції (“Нашого цвіту – по всьому світу”).
2. Наукові центри та науковий доробок вчених західної діаспори з дослідження історії України, українознавства і народознавства.

3. Допомога діаспори у збереженні літературної спадщини і осмисленні рідної літератури.
4. Укріплення культурних зв'язків зі східною та західною діаспорами в період незалежності України.

Реферати, повідомлення

1. Сучасне співробітництво України з іншими країнами з гуманітарних питань.
2. Мистецькі зв'язки України із зарубіжними українцями.
3. Роль діаспори у формуванні сучасного образу України як європейської держави.
4. Всесвітні форуми культурного єднання українців: 15 років поспіль.

Література

1. Аксиоми для нащадків: українські імена у світовій науці: Зб. нарисів. – Львів, 1992.
2. Бокань В.А., Польовий Л.П. Історія культури України: Навч. посіб. – К., 2001.
3. Геврик Т. Українські храми в Північній Америці // Пам'ятки України. – 1990. – №4; 1991. – №1.
4. Горбачов Д., Мелтник В. Український авангард // Пам'ятки України. – 1991. – №4.
5. Гординський С. Українські художники в Канаді // Всесвіт. – 1991. – №11.
6. Грешлик В. Розсіпані перли українського намиста // Пам'ятки України. – 1992. – №1.
7. Жулинський М. Міжнародна асоціація українців: історія створення, перспективи діяльності (до конгресу МАУ) // Всесвіт. – 1990. – №7.
8. Зарубіжні українці: Довідник. – К., 1991.
9. Заставний Ф. Українська зарубіжна діаспора // Дзвін. – 1991. – №8.
10. Зілгалов В., Лавер О. Українці вдома і в світі: основні етапи демографічної історії українського народу // Дзвін. – 1993. – №4.
11. Зорівчак р. Перший науковий бібліографічний покажчик з англomовної літературної хроніки // Всесвіт. – 1989. – №11.
12. З чим ідемо у майбутнє (III Всесвітній форум українців) // Укр. культура. – 2001. – №9-10.
13. Історія України / В.Ф.Верстюк, О.В.Гарань, О.І.Гуржій та ін.; За ред. В.А.Смоля. – К., 1997.

14. Історія України в особах: Навч. посібник. – Миколаїв, 1993. – Ч. 2.
15. Історія української культури. – Миколаїв, 1996.
16. Історія українсько-російських літературних зв'язків: У 2 т. – К., 1987.
17. Мала енциклопедія етнодержавознавства / Редкол.: Ю.І.Римаренко (відп. ред.) та ін. – К., 1996. – С. 820-910.
18. Мартиненко М. Канадська палітра // Всесвіт. – 1990. – №6.
19. Міграційні процеси у сучасному світі. Енциклопедія / Упоряд. Ю.І. Римаренко; За ред. Ю.Римаренка. – К., 1998.
20. Нудьга Г.А. Українська пісня в світі. – К., 1989.
21. Руденко-Десняк О. Східна діаспора: усвідомлення нової ролі // Література України. – 1992. – 27 серпня.
22. Семчишин М. Тисяча років української культури. – К., 1993.
23. Українська культура: історія і сучасність: Навч. посібник / За ред. С.О.Черепанової – Львів, 1994.

Семінар № 6

Тема: Культура рідного краю

План

1. Становлення та етапи культурного розвитку краю.
2. Культурний розвиток краю у кінці XVIII – на початку XX ст.
3. Культурно-освітні процеси на Миколаївщині у 20-х – середині 40-х років XX ст.
4. Культурний розвиток краю у післявоєнний період.
5. Культура та духовне життя Миколаївщини у період незалежності України.

Реферати, повідомлення

1. Громадська діяльність і творча спадщина М.М.Аркаса.
2. Літературна творчість письменників і поетів Миколаївщини у XX – на початку XXI ст.
3. Історико-архітектурні пам'ятки найбільших міст краю – Миколаєва, Очакова, Первомайська, Вознесенська, Нового Бугу.
4. Миколаїв – мистецький центр області.

Література

1. Аркас М.М. Історія України-Русі. – К., 1991.
2. Багалеї Д.И. Колонизация Новороссийского края и первые шаги его по пути культуры. – К., 1889.

3. Ге Г.Н. Исторический очерк столетнего существования города Николаева при устье Ингула, 1790-1890. – Николаев, 1890.
4. Історія міст і сіл Української РСР: У 26 т. – Миколаївська область. – К., 1971.
5. Історія України в особах: Навчальний посібник: У 3 ч. – Миколаїв, 1993.
6. Корифеї української науки. Нариси про видатних діячів науки і техніки / Шкварець В.П., Шитюк М.М. та ін. – Миколаїв, 2000.
7. Крючков Ю.С. История Николаева от основания до наших дней. – Николаев, 1996.
8. Кухар-Онисько Н.А. Архитектура Николаева. – Николаев, 2001.
9. Література рідного краю: Посібник-хрестоматія / За ред. О.С.Кухара-Ониська. – Миколаїв, 1993.
10. Лифанов В., Миоценко В. Николаев. 1789-1989. Страницы истории. – Одесса, 1989.
11. Малина В. Таланты Прибужья. – Одесса, 1988.
12. Миколаївщина: літопис історичних подій / За заг. ред. М.М.Шитюка. – Миколаїв, 2002.
13. Николаеву 200 лет. 1789-1989: Сб. документов и материалов. – К., 1989.
14. Николаевцы (1789-1999): Энциклопедический словарь (2000 персоналий, 1500 портретов и иллюстраций). – Николаев, 1999.
15. Николаев. Улицы рассказывают. – Одесса, 1988.
16. Николаевский художественный музей им. В.В.Верещагина. – Одесса, 1986.
17. Освіта на Миколаївщині у ХІХ-ХХ ст.: Історичні нариси. – Миколаїв, 1997.
18. Павлик І.С., Тригуб П.М., Білюк О.В. Історія Миколаївщини: Навчальний посібник для учнів 7-11 класів загальноосвітніх шкіл І-ІІ ступенів. – Миколаїв, 1996.
19. Росляков С., Хлопнянский Н. Наш земляк – ученик Репина // Южная правда. – 1985. – 28 мая.
20. Сафонова Н. Певец моря: К 135-летию со дня рождения и 100-летию со дня смерти художника-мариниста р.П.Судковского // Южная правда. – 1985. – 20 апреля.
21. Сергийчук В. Так чьи же предки населяли наши степи? // Правда Украины. – 1991. – 14, 16, 19 ноября.
22. Сліпець В. Основа нашого відродження // Рад. Прибужжя. – 1992. – 17 вересня.
23. Соломатин П. „Снегурочке” – сто лет // Южная правда. – 1981. – 1 ноября.

24. Тимофеев В.Н. Города Северного Причерноморья во второй половине XVIII века. – К., 1984.
25. Умеренков А. Почему в Николаеве улицы прямые // Южная правда. – 1980. – 27 апреля.
26. Шкварец В.П., Мельник М.Ф. Миколаївщина: погляд крізь століття: Нарис історії. – Миколаїв, 1994.